

Მ Ლ Კ Მ Მ

Գուրո պատած լրագրոց ճանրու
նովորը խնայարութեան վրայ, է
լրագրոցս վերաբեմնով նամակ
պատ ոյ եւ իջն գործիւն խնայար
գործիւն իմեան մարտիւն, Այն վր
իմ, զիմ իմ խնայ, Մարտիւն գործեան
խնայ
նամուր Գուրո լրագրոցս ճանրուած նա
մակ լրագրուածով:

[illegible]

Վեհ Ուղիման Երեկ Իրեկուն ԸՄ-
պարտադրութի գումար դնաց, եւ Զիրիկ-
ւան ճաշն հան ըրու:

Պատերազմական գործող նախորդ
պաշտօնակա Զեւեկին Այնի վաշան
երեք շաբթի օրը Վեհ Ուղիմանին ներ-
կայանալու պատիւն ունեցաւ:

Երբ ժիւր կայ թէ յիշեալ բանիբան
նախարարը քիչ օրէն իւր արժանեաց
արժանի պաշտօն մի կ'ստանայ:

Կրտսի թէ Վեհ Ուղիմանը Զեւե-
կին Այնի վաշային յորքունիս գր-
բաւեալ նորոշէն ուղարկեն իրեն
վերադարձաց:

Անժ-Երարքուր գաւառացի կու-
նակներուն պատուէր պրկեց որպէս
զի երկրագործական աշխատութիւն-
ները քաջաւորին ունեն պէտք եղած
ձեւաւորութիւնն ընկող, երկրա-
գործ ժողովրդաց, եւ միանգամայն
իւրաքանչիւր դատարի երկրագործա-
կան վիճակին վերայ մտերման եւ
ճիշդ անկեղծութիւններ պրկն աւ Բ-
րտուն:

Բ- Գրտուն իմանալով թէ Ալեքի-
կան Տրիպոլիոյ գաւառին կառավա-
րական պաշտօնատարներին ունեւի-
րակին մէջ պրկն պնդելով Կ. Պոլսի կը
գրկեն եւ հաս պաշտօնաւոր փոխաւել
կուտան: աստիկ հրամանները գրկեց
յիշեալ գաւառի կառավարին, որ այս
վարչակար չհամարձակուի գործընթե:

Կառավարն ալ չընդունաւ մի-
հանելով ծանուց թէ ո՞ր արժաւք պրկ-
գալի տուրիւտան ընկու համարձակի-
խառն պիտի պատժուի:

Եւ յապական լրագիր Բ' հետեւեալ
վիճակագրական հետաքրքրաշարժ հա-
շիւր կուտայ յապական թիւայ:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց
մէջ 7000 հազար մէկ լրագիր կ'ընկնայ:
Չուիցերլանդ մէջ 8000 մէկ հաւա-
ղէրէն մէջ 150000: Հարմարայի մէջ
160000: Գաղղիոյ եւ Անգլիոյ մէջ 23,
000: Երուսաղիմ մէջ 26000: Իտալիոյ
մէջ 44000: Աւստրիոյ մէջ 165000:
Իսպանիոյ մէջ 300000: Ռուսիոյ մէջ
350000:

Այս հաշուով իւրաքանչիւր երկրի
ժողովրդաց յաւաք իմանալու տուրի-
ճանը կ'ընայ հասկնալի:

Թրամաւէյի գիծերուն վերայ վր-
տանգան յո տնայաւոր են:

Կիրակի Իրիկուն Գալաթիոյ մարդ-
մի Թրամաւէյի գիծին վերայ իշտալով,
կառքը վերայն անցաւ աւ իծելը կըս-
րեց:

Երկուշաբթի Իրիկուն տղ գաւա-
ղան (պալատն) յիշող խեղճ հայ մի
Աղաթիւն Թրամաւէյի ձիերէն կ'ընտա-
լուելով չորոպար մեւաւ:

Քորէսթոնան Իւնիվըսեւլ լրա-
դիրը Պարսից Եահմե մաներս Երտա-
րնիկը ուղեւորութեան վերայ հե-
տեւեալ անդիմութիւնները կուտայ:

Եահմե ուղեւորութիւնը, կըսէ,
պաշտօնակա ծանուցուցաւ այն ա-
մեն կառավարութեանը որոց քով Պար-
սիկ գնացանը կը գտնուին:

Եթէ միշտեւ գործուն արդեւիկ պտու-
նաւ մի չը ծաղկի, Վեհ, Եահմե նախ
նեղադրարկ պիտի երթայ: Ուստայ
կայրեր հետ տնակայեալ յետոյ Պեր-
լին, Լուսարս, փորելը եւ վերջապէս
Վիլնիւս:

Աւստրիոյ կայսրն՝ հրաւեր գրեց
Եահմե որ Վիլնիւսի պաշտօնակա հան-
դէպին ներկայ գտնուի: Այս հրաւերին
յատուկ դեւապնտով մի թիւ հրաման պիտի
գրկուի:

Այս տուրիւն անդամ է որ Պար-

սից Եահմե Իւր երկրէն գաւառ երեկով
Երտաղ կուգեալիս Ուղեւորութեան
մի, յորմէ մեծամեծ բարիք կ'ընուն ծա-
ղիլ Պարսիստանի համար:

Հեռագրաց վերատեսչութիւնը կը
խնդրէ միշտեւ ծանուցանել թէ Բեքայի
հեռագրական կայանն երեկուրէն ի
վեր Թուրքիէն լեղաւով հեռագիր
կ'ընդունի:

Միանգամայն կը ծանուցանէ թէ
Այսրեկի հեռագրական կայանին հետ
ատար լեղաւով թղթակցութիւն հաս-
տատուեցաւ, եւ թէ մայրաքաղաքէս
յիշեալ կայանը զրկուելիք 20 քառով
այսրդ հեռագրաց մի պիտի է 25 զըռ մե-
ծելով:

ՊԱՏԵՆԵՆԻՊՈՒԼԻՍ	
ԵՍՆԱԳՐՈՒՄԱՐԻՆ	
1. Նոյ շորքը շաբթի Իրիկուն	59 40/2
2. Կիւղ շաբթի տնայաւոր	
բացուեցաւ	39 9
կէս օր	39 45
Կ. Պոլսի 1 Նոյ.	
Պատկեր ժողովրդի բաժնիք Անգ. թիւ	11.46
Գրեալ	15.16
Գրեալ Ռաթիւր Բեքար	10.25
Երկաթուղեայ հրէ	181 4/4
» Նոյ	66 1/8
Քրիս. 1863	359
» 1865	359
» 1869	342 1/2
Թրամաւէյ	Օտ. թիւ 45.03

Ա. Գ. Ա. Յ. Ե.

Կրտսեան ժողովն խմբի փոխ-
աւաճնորդ Գերձակեան Գեր. Գերդ-
փաղաւնեալ Ապրիլի Պարսիստան
կուն փոխանորդ որդեգր:

Մանչէսթըրի ազգայնաց խնդրանօր.
Գեր. Եորէն վարդապետ Կիրայեան՝
վերադառնալով յունձն աւելով տեղւոյն Հա-
յոյ կրտսեան տնայաւորութիւնը, երեկ
մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ ի Ման-
չէսթըր:

Կարդէն լուր կուտան մեղ թէ Ման-
չէսթըր լուր կ'ընտալու արտաքաղաքական
համեմատ տեղւոյն գաւառական ընդ-
հանար ժողովը գումարակալով Երտա-
ղայ գաւառին կողմանէ երկուսիստան
ընալից Այսրեկեան Սթրամաւէյի Երե-
տիւն:

Հետեւեալ հափիրը բաց իմաստա-
լից նամակը՝ պր Մեծ. Ռոտանիկ Տ.
Մարգարեանից Էֆէնտին ուղղած է
մեզ, արժան կը համարենք հրատա-
րակել յապական համար միայն թէ
յիշեալ զիմանկան Հայ պատանին Գաղ-
ղիոյ վարժարանաց մէջ աշակերտար
բարձրագոյն աւանդ պարտաւորով ա-
ռաջին միջանակներու եւ պատիւներու
արժանացած ժամանակ չէ մտադած
ապրիլին ինքս ին մշակութիւնը որոյ
մէջ ալ ինչպէս կը տեսնուի՝ առաջին
միջանակի արժանի է՝ բարձրագոյն
այն Հայտալի պատանին որը Երտա-
ղայ մէջ ուսում առած ամենին ի-
րենց ազգային լեզուն իսպառ մէկ կողմ
կը գնեն եւ կը մտնեն:

Փորթի 30 հոկտ 1872
... Խմբագիր
Ուրան ինչ գեղեցիկ բանա Մարտի
որ փան իմ Երեկուր ինձ առաջ ձեզ առ-
նել գեղեցիկութիւն որտա
Եթէ տուտել քան զկարն իմ հոշա-
կեցուց, պաշտեղից զկարն իմ զի արժանի
խկ գտայի:
Ողջունիլ ... տեսնող
Միտմ միշտ բարեկամ
Ռոտանիկ Տե. Մարգարեան

Կարին 19 հոկտ. 1872
... Խմբագիր Տե.

Այսպիսեալ գաւառէն ծանուցի-
լիս լուրեր ստացանք այս շաբթու
Հայտալի Սթրամաւէյի Մեծ համար փաշա-
նի որդի Ապրիլի Մեծ համար փաշա-
գամ տեղական իշխանութեան գէտ
գործադրած յանգումն բաւարարու-
թիւնը հետեւեալ պարագաներով կը
պատմուի:

Այսպիսեալ Սթրամաւէյի Մեծ հա-
ղէն Բուրապէն անուն մ'ամուսնա-
նալու ըլլալով, բառ ուղարկութեան երկ-
րին, փողով եւ թմաւ կող կը փափա-
քի կատարել հարսանեաց հանգեւոր
բաց Նիսպետով որ Ապրիլի Մեծ հա-
լուր Սթրամաւէյի փաշային մահաւան
ուղղը կը պահէր երկու ամիս ի վեր,
յանուն քաղաքապետութեան իւր հայ-
րը յիշեալ Ապրիլի Մեծ հաղէն տեղ
կը իրիկէ՝ փաշին եւ թմաւ կող պատ-
ճաւած ազմուկին համար ներդրամու-
թեան խնդրանօր: Ապրիլի Մեծ հա-
լուր առաջ յառաջ թերեւ չուղղը
նաւագարանի արտաւորութիւն օտայ հե-
տեւաբար Բուրապէն հայրը տուն վե-
րադառնալով Ապրիլի Մեծ հաղէն տը-
հաճութիւնը կը յայտնէ, իսկ Բու-
րապէն, Հանգուրծեղով այս անկրաւ
պահանջման խնդրանօր, նաւագարա-
նաց շարունակելը հրաման կ'ընէ:

Ասոր վրայ Ապրիլի Մեծ հաղէն
ընդամայն եւ իր մարդային կիւր-
ղենեալ անձինք հարսանեաց առեւը
երկրով, փողն ու թմաւ կը կտրել
կը տայ: Հանգուրծեղ ալ այս բաւ-
նա թեւեւն արտաւորով Ապրիլի Մեծ հա-
լին այս յանձնապատան փոխանցին
համար կը բարձրեն Բուրապէն աղերսա-
ղի կը մտաւորանէ տա. Գաղմագամն
Էմէր պէյ, եւ նա անմիջապէս ժո-
ղով քաւմարելով, Ապրիլի Մեծ հաղէն
փաշանքը կը գաւառապետութիւն եւ հը-
րաման ու արտաւորութիւն կը արեւ
նոր մտմեմայեղին որ իւր տունը վե-
րադառնալով փող եւ թմաւ կը գոր-
նել տալը շարունակի, եւ Ապրիլի Մեծ
պէյին կողմէն նոր ընդգրկում թիւն մը
չըրարու համար ու քանի մը դապի-
թի կը գրուի հետը:

Գաղմագամ Էմէր պէյին այս ար-
նորիւն թեւեւն վրայ Ապրիլի Մեծ հաղէն
կարի գաղմագամութիւն անմիջապէս իւր ե-
րեք եղբայրք եւ իւր մարդային չորս
անձինք բարեւալ լուրով գրաւեալ զին-
եալ հետեւեալ եւ Էմէր պէյին տա-
նը այն է իշխանութեան տապաւնք
կը գիծէ. հոն Ապրիլի Մեծ հաղէն իւր եղ-
բայրքն ու ծառաները զյանն առաջ-
քը կը թողու եւ ինք առանձին Է-
մէր պէյին քով մտնելով, կրկին նա-
խաւոր զայն եւ սպառնալով իրիւտ-
տեք գաղմագամը կը զարնէ: Գաղ-
մագամ Էմէր պէյ, կանչուաւ տեղով
գաւառ կը վազէ եւ զյանն առաջ քը
կեցողներն Ապրիլի Մեծ հաղէն եղ-
բայրը հայտնի կը պարտէ վրան, զին-
քին ազգիւմ մէն Գաղմագամին կողմ-
ը չիւսէ ին պէյ ինչպէս նաեւ վեց
Ձերբէր գաղմագամ կը հասնին եւ կա-
տաղի կուտով սակալի շարք մը կակի:

Ապրիլի Մեծ հաղէն երկու եղբայ-
րք՝ Թալար պէյ եւ Սիւրէյան պէյ
մէկ կողմէն, եւ միւս կողմէն Գաղ-
մագամ Էմէր պէյին եղբայրը Հիւ-
սէյին պէյ, ինչպէս նաեւ երկու Ձեր-
բէր գաղմագամ կ'ընեն մահաւան:
Ապրիլի Մեծ հաղէն քանի մը թիւն
կընդունի, իսկ Էմէր պէյ չորս հինգ
տեղաց գաղմագամը քանի մ'որ վերջ
կը մեռնի: Այս հաշուէն դուրս է Գաղ-
մագամին մատաղապա գաւառը, որ
կուտայ միջոցին զաւէն ու արտաւորին
իշխանութեան ըլլալով, նմանապէս զահ
գաղմագամ է մահաւան:

Երկրորդ օրը Ապրիլի Մեծ հաղէն
միւս եղբայրը՝ Ալեքսանդր պէյ, հարկ
տուիլ քրմաց զլուրն անցնելով զիւ-

ղը կը հոխէ իւր եղբայրը փեւը լու-
ծելու եւ Ապրիլի Մեծ հաղէն տեղ-
մանց համեմատ վերադառնալով պէ-
յին զլուրը կ'արեւու, միւս կողմէն ալ
Գաղմագամին կողմէն Էմէր պէյին
մտաւորայ չէր քեցողներն զիւրեքէն
հարկուր յիշեալ չափ չէր քեցողներն
լով իւր եղբոր պաշտօնակա թիւն կը
գիծէ: Բարեւաղագարար Նոյն օրը Պա-
յալիս Սթրամաւէյի կանոնաւոր
զօրքը համեմատ, անկողնով թիւնք
կը գաղմագամ եւ նոր արեւեհեալ թիւն
տաւալքը կ'առնուի:

Այս արտաւորութիւն լուրը քաղաքս
հասնելուն պէս, զանձ. Կառավարն
իսկոյն հեռագրակց Մալի եւ Կարսի
զինուորական հրամանատարաց, եւ հե-
տեւան ու ձիաւոր չորս հինգ վաշտ
զօրաց անմիջապէս Այսպիսեալ փո-
խադրակն հրամայեց, անկեղ զայս,
գործողն ընտրութեան համար տեղւոյս
փարական ժողովը անկողնութիւն Այն է-
ֆէնտին փոխաւոր ի թմաւ կող գա-
լէն, ուր Պարսիստանի կառավարչին կող-
մէն արդէն ընտրութիւնք սկսուած են
եւ որոց փառնանն ու հետեւ անք քիչ
օրէն հարկուր կը յաւան Բուրապէն
այս է ընդհանուրին կարծիքը թէ Է-
մէր պէյին մահաւան մէջ Այսպիսեալ գա-
ւառն՝ արդարաւոր, տնայաւոր, կարող
եւ պատուական կառավարիչ մի կորոյս:

Անցեալներ 2004 թիւ Մեծ հաղ-
մէի Էֆէրալի մէջ առաջին Էմէր
օտարաց բաժնեմէն հրատարակեալ նա-
մակի մը պարտաւորութիւնը, վեւեմ.
Պատին փաշային ուղարկութիւնը գրա-
ւելով, Նորին վրեմին թիւնք պաշտո-
նական գրով լուր հրատարակեալ էր
տեղւոյս իրիւտանեաց հարսանեա-
լեանց տաւաղագրութիւնը որ Նոյն նամա-
կին ամբաստանութեանը նկատմամբ
ունեցած ճիշտ տեղեկութիւններն հա-
ղորդեն, որպէս զի եթէ ճշմարիտ ը-
րան, իշխանութեան Անաօք գաղմագ-
տարարի այն գործող տաւանաց, եւ միւսն-
դամայն յարմար թէ երբ եւ ինչ-
պէս փրկանեալի կողմէն այս մասին
առ կուտաւորութիւնն մատուցուած
բողոքներն անշուքի մտադած կամ բա-
նի տեղ գործած չեն, լուր բանի նա-
մակագրին:

Կը լուրք թէ Հայոց Գերագործիւ
առաջնորդն՝ այս հրաւիրմանը վրայ
անմիջապէս ժողով գումարելով, հան-
րագրով պատահաւոր տաւ Է Էմէր
կառավարին թէ ինչպէս տմեն տեղ
նայեալ եւ ի կարին անկիրթ հասա-
րակութեան կողմէ անտեղութիւնք
կընան պատահիլ թէ ուստ է Ման-
չէսթըրի նամակագրին այն խօսքը որով
կառավարանէ զիշխանութիւնը փրկա-
տանէից բողոքներն անկողնի թողուն
համար, թէ կարեւոր չէր Գաղմագ-
մագամ Էմէր պէյին վրեմին թիւն անաշա-
տաղապարտութիւնն, ինչպէս. նաեւ
իսկին չնորհալայ իւր վարձական ազ-
գու եւ իմաստուն տնայաւորութիւնն
ընէ:

... Խմբագիր Մալիս պատահական
լրագրոյ:

Որպէր իւր 842 թուոյն մէջ, Գա-
հրէի Գաղմագամի ժողովը կողմէն զոր
կուտով Գաղմագամ տեղւոյ համարք է հրա-
տարակել: Մեծ հաղէն որպէս արդարա-
ղենաւ արմէք չունենալուն համար ըստ
իւր պատգամութեան:

Որպէր այն յոգաւոր ու թէ աւե-
նորդ համարակուն՝ ալ պարտաւոր իրեն
տաւի չը արտաւորէ համար չը հրատարա-
կեց. որովհետեւ այն նամակը մենք տա-
րինք իրեն՝ առանց պարտաւորութիւնը
գրտաւորու եւ ինչն՝ Օղակն Էֆէնտին՝ նա-
մակը քանակ է պարտաւորութիւնը հա-
կնուէ ետեւ հրատարակելու համար տաւ
ուղեղ մենք ալ տաւի տարւ պաշտօն
չունենալիս յայտնելով՝ բողոքական պա-
տահան տու ինք. ուստ իւր ինքն ալ պա-
տահանեց ինք թէ՛ առանց տաւի չեն

